

SPORT VA FALSAFA O'RTASIDAGI ALOQA

Axrurjon Nuriddinov

Osiyo Xalqaro Universiteti

Jismoniy madaniyat kafedrası o'qituvchisi

Email: nuriddinovaxrorjonbahodirugli@oxu.uz

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10501012>

Annotatsiya. Inson taraqqiyoti ixtisoslikni talab qiladi. Ammo mehnat taqsimotiga ega jamiyat aqliy falsafaga ega bo'lmaguncha – jamiyatning maqsadi, ya'ni inson ongini insoniylikka, ya'ni kontseptuallikka tarbiyalashdan iborat bo'lgan asosiy tamoyillarning mustahkam poydevoriga ega bo'lmaguncha yashay olmaydi. Shu zaruriyatdan faylasuf va faylasufni jamiyat, huquq, tarix, fizika, metafizika, bilim, fan, din, axloq, san'at, siyosat, sport va hokazolar qiziqtiradi. Bu sohalar va falsafa tushunchalarini shubha ostiga olib, yangi ma'nolar bera boshladi; Fan falsafasi, bilish falsafasi, metafizika, ontologiya, din falsafasi, axloq falsafasi, san'at falsafasi, tarix falsafasi, siyosiy falsafa, sport falsafasi kabi kichik tarmoqlar vujudga kela boshladi. Bugungi kunda sport shiddat bilan o'zgarib borayotgan va ommaviy axborot vositalari bilan torayib borayotgan dunyomizda inson hayoti va jamiyatiga ta'sir ko'rsatish qudratiga ega bo'lgan hodisadir. Bunday hodisaning falsafa tomonidan ko'rib chiqilishi juda qimmatli ishdir. Shuning uchun bizning ushbu tadqiqotdagi maqsadimiz sportning falsafaning predmetiga aylanishi jarayonini tushuntirish va falsafa va sport o'rtasidagi munosabatlarning turli o'lchovlarini umumlashtirishdir.

Kalit so'zlar: falsafa, sport, sport falsafasi, qadriyat, madaniyat.

THE CONNECTION BETWEEN SPORT AND PHILOSOPHY

Abstract. Human development requires specialization. But a society with a division of labor cannot survive until it has a philosophy of mind - until it has a solid foundation of basic principles that the purpose of society is to educate the human mind to humanity, that is, to conceptuality. From this necessity, philosophers and philosophers are interested in society, law, history, physics, metaphysics, knowledge, science, religion, ethics, art, politics, sports, etc. It began to question and give new meanings to the concepts of fields and philosophy; Sub-fields such as philosophy of science, philosophy of knowledge, metaphysics, ontology, philosophy of religion, philosophy of ethics, philosophy of art, philosophy of history, political philosophy, philosophy of sports began to emerge. Today, sport is a phenomenon that has the power to influence human life and society in our world, which is rapidly changing and narrowed by mass media. Philosophical consideration of such a phenomenon is a valuable task. Therefore, our aim in this study is to explain the process of sport becoming a subject of philosophy and to summarize the different dimensions of the relationship between philosophy and sport.

Key words: philosophy, sport, philosophy of sport, value, culture.

СВЯЗЬ СПОРТА И ФИЛОСОФИИ

Аннотация. Человеческое развитие требует специализации. Но общество с разделением труда не может выжить, пока у него не будет философии разума — пока у него не будет прочного фундамента основных принципов, согласно которым цель общества состоит в воспитании человеческого разума к человечности, то есть к концептуальности. По этой необходимости философы и философы интересуются обществом, правом,

историей, физикой, метафизикой, знанием, наукой, религией, этикой, искусством, политикой, спортом и т. д. Оно начало подвергать сомнению и придавать новое значение понятиям полей и философии; Стали возникать такие подобласти, как философия науки, философия познания, метафизика, онтология, философия религии, философия этики, философия искусства, философия истории, политическая философия, философия спорта. Сегодня спорт – это явление, способное влиять на жизнь человека и общества в нашем мире, который быстро меняется и сужается средствами массовой информации. Философское рассмотрение такого явления представляет собой ценную задачу. Поэтому наша цель в этом исследовании — объяснить процесс превращения спорта в предмет философии и обобщить различные аспекты отношений между философией и спортом.

Ключевые слова: философия, спорт, философия спорта, ценности, культура.

Kirish

Sport va falsafiy izlanishning sport uchun ahamiyati va dolzarbligi nimada? Ushbu amaliyotlarda ishtirok etayotgan odamlarning ko'pligi bu savolga javobdir. G'arb jamiyatlarida aholining yarmidan ko'pi haftada kamida bir marta jismoniy mashqlar bilan shug'ullanadi. Elita sportiga jamoatchilik qiziqishi katta va sport xalqaro ko'ngilochar bozorda eng mashhur mahsulotlardan biridir. Shuningdek, u bosma yoki elektron mahsulotlar va umumiy ommaviy axborot vositalarida juda muhim o'rin tutadi. Sog'lom sport siyosati, amaliyoti va sport tadqiqotlari uchun kontseptual asos sifatida sportning imkoniyatlari va chegaralarini baholash uchun bizga falsafiy bilim kerak. Sport haqida falsafa qilish hech qachon yangi fikr emas. Sport va falsafa olamlari hech bo'lmaganda Platonning Istmian o'yinlarida kurashga birinchi qiziqishi va o'z respublikasidagi faylasuf shohlarning asosiy ta'limida jismoniy tarbiya (gimnastika) bo'yicha tavsiyalaridan beri bir-biriga qarama-qarshi bo'lib kelmoqda.

Bu qarama-qarshilik tufayli sport falsafasi falsafaning fan falsafasi, bilim falsafasi, metafizika, ontologiya, din falsafasi, axloq falsafasi, san'at falsafasi, tarix falsafasi va siyosat falsafasi kabi kichik tarmog'i sifatida vaqt o'tishi bilan maydonga chiqqa boshladi. . Atletika hodisalarini falsafiy tahlil qilish insoniyat tarixining aksariyat qismida nisbatan kam uchraydi. Platon, Sokrat, Mark Tullius Tsitseron, Desiderius Erasmus, Tomas Hobbes va Fridrix Nitsche kabi bir qancha taniqli faylasuflar kengroq masalalar va fikrlarni tasvirlash uchun sport musobaqalarini misol yoki metafora sifatida ishlatgan bo'lsa-da, bunday musobaqalar faol va barqaror bo'lmagan. faylasuflarning tadqiqotlaridagi roli. Bunday holatning asosiy sabablarini tarix davomida sportning rivojlanishidan izlash kerak. Masalan, sxolastik tafakkur hukmronlik qilgan o'rta asrlarda cherkovning munosabati ham sport, ham falsafa rivojiga muhim to'siq bo'lgan.

Boshqa fan sohaslarida bo'lgani kabi, jismoniy tarbiya va sport fanining rivojlanishiga falsafiy oqimlar katta ta'sir ko'rsatadi. Jismoniy tarbiya va sport fanlari sohasiga e'tibor qaratgan g'arb sport olimlari bakalavriyat ta'lim davrida odatda falsafani o'rganishgan. 1776 yilda Oldenburgda tug'ilgan va 1841 yilda Gettingenda vafot etgan Iogan Fridrix Gerbart bu avlodning kashshoflaridan biridir. Bakalavr bosqichida o'qiyotganda Jena ham falsafaga yuzlanib, Fichtening eng yaxshi talabasi bo'ldi. Bu davrda odamlar Fixte idealizmiga murojaat qilib, realizm, kantcha fikrlash tarzidan katta ta'sir o'tkazdilar. 18-asr boshlarida Yevropada falsafa va bu sohadagi akademik martaba muhim ahamiyatga ega edi. Darhaqiqat, bugungi falsafiy dunyoda

ko'plab fikrlash harakatlari Kant bilan bog'liqdir. Ayniqsa, Kantning "burchni axloqiy tushunishi" sportning axloqiy jihati bo'yicha ko'plab tadqiqotlar uchun manba va asos bo'ldi.

So'nggi paytlarda sport, o'yinlar va musobaqalar bo'yicha Eugen Herrigelning "Zen va kamondan otish san'ati" (1953) va Yoxan Xyuizinganing "Homo Ludens: madaniyatdagi o'yin elementini o'rganish" kabi yuqori sifatli dastlabki asarlar mavjud bo'lsa-da. "(1934), u hali akademik sohada bo'lmagan. Tizimli va tanqidiy ravishda sport falsafasining rivojlanishi Ikkinchi jahon urushidan keyin akademik muhitning umumiy kengayishi va farqlanishi bilan bog'liq. Hans Lenk (1969), Govard S. Slusher (1967), Eleanor Metheny (1965) va Pol Vayss (1969) tomonidan AQSH va Yevropada olib borilgan tadqiqotlar falsafaning yanada formal bo'limi sifatida sport falsafasining rivojlanishiga zamin yaratdi.

Institutsiyaviy jihatdan aytish mumkinki, sport falsafasi 1972-yil 28-dekabrda Bostonda bo'lib o'tgan Amerika falsafiy jamiyatining (PSSS) yig'ilishida professor Uorren Fralining katta sa'y-harakatlari tufayli Sport tadqiqotlari falsafiy jamiyati tashkil topgan paytdan boshlab vujudga kelgan. Brokportdagi Nyu-York Davlat Universiteti. 1999 yilda PSSS o'zini Xalqaro Sport falsafasi jamiyati deb o'zgartirdi. Assotsiatsiya Sport falsafasi jurnalini 1974 yildan buyon yiliga bir marta, 2001 yildan esa ikki yilda bir marta nashr etib keladi. Bu soha AQSH va Kanadada mustahkam asosga ega bo'lsa-da, butun dunyo bo'ylab uning rivojlanishi bir xil bo'lmagan. Yaqin vaqtgacha Yaponiya sport falsafasi va jismoniy tarbiya jamiyati va Germaniya sport fanlari jamiyati qoshidagi sport falsafasi bo'limi 1970 yilda tashkil etilgan milliy sport falsafasi uyushmalari edi. 2002 yilda Britaniyaning Sport falsafasi assotsiatsiyasi, keyin esa 2008 yilda Yevropa sport falsafasi assotsiatsiyasi, 2012 yilda esa Chexiya sport falsafasi uyushmasi tashkil etilgan.

Ushbu tadqiqotda o'tmishdagi voqea va faktlarni tadqiq qilish uchun "tarixiy usul" va "adabiyot skanerlash usuli" ishlatilgan. Tarixiy jarayonda; Sport va falsafa o'rtasidagi munosabat va sportning falsafaning predmeti ekanligi haqida to'xtalib o'tishga harakat qilindi. Shu nuqtai nazardan, adabiyotlar tahlili o'tkazildi va topilmalar xronologik tartibda tushuntirildi va muhokama qilindi. Ishlatilgan manbalar tadqiqot oxiridagi manbalar bo'limida keltirilgan. Sport falsafasi sportning metafizikasidir. Bu sport, xususan, sport fanlari haqidagi barcha texnik, falsafiy va hatto mifologik ma'lumotlarga asoslanib, sport tushunchasini, sport tushunchasida ifodalangan haqiqatni tushuntirishga, tushunchaning ma'nosini chuqurlashtirishga intilishdir. Bu yerda, birinchi navbatda, sport tushunchasi tahlil qilinadi va yuzaga keladigan barcha elementlar; Tana, harakat, ishlash, raqobat, g'alaba qozonish, mag'lub bo'lish va boshqa tushunchalar xuddi shunday munosabat bilan ta'kidlanadi. Aslida fanning asosiy maqsadi nazorat qilish va bashorat qilish emas, balki tushunishdir. Samarali tekshirish tushunish uchun mukofotdir va bashoratlarning aniqligi tushunish uchun tekshiruvdir.

Bunday sharoitda falsafa faylasuflar yoki "falsafalar" tomonidan kelishilgan yaxlitlik va birlikka ega emas. Boshqa tomondan, "tizimli" va "tizimli" g'oyalar doimo mavjud bo'lib, bu g'oya bilan falsafiy an'analarni tizimli ravishda tasniflashga urinishlar doimo amalga oshiriladi. Quyidagi tasnifni qo'pol bo'linish sifatida tushunish kerak.

Falsafa sohalari

Nazariy falsafa

- Adolat ta'limoti

- Umumiy metod doktrinası
- Fanning umumiy nazariyasi
- bilimlarning umumiy nazariyasi
- Mantiq

Amaliy falsafa

- Umumiy amaliyot
- Umumiy etika
- Biznes falsafasi
- O'yin falsafasi
- Yaratilish falsafasi

Madaniyat falsafasi

- Madaniyat nazariyalari
- Madaniyatning tizimli falsafasi
- Jamiyatning umumiy falsafasi
- Tarix falsafasi
- Til falsafasi
- Ta'lim falsafasi
- Tibbiyot falsafasi
- San'at falsafasi
- Davlat va huquq falsafasi
- Texnik falsafa
- Iqtisodiyot falsafasi

Absolyut falsafasi

- Ilohiyot falsafasi
- Din falsafasi
- Mistik falsafa
- Mif falsafasi

Matematika falsafasi

Falsafa tarixi

Falsafiy antropologiya

Tabiiy falsafa

Fanning bir tarmog'i bo'lgan sport to'g'risida falsafa qilish uzoq tarixiy asosga ega mavzudir. Birinchi faylasuflardan beri sportga oid falsafiy tushuntirishlar va tadqiqotlar bilan sport falsafasi falsafaning bir bo'limi sifatida maydonga chiqdi. Yuqoridagi tasnifni ko'rib chiqsak, biz sport falsafasi o'yin va biznes falsafasi bilan bir xil toifada bo'lishi kerakligini tushunamiz. Boshqacha aytganda, sport falsafasining falsafa sohalari ichida tutgan o'rni amaliy falsafadir.

Dunyo bo'ylab sport falsafasi bilan shug'ullanadigan tashkilotlar mavjud. Ushbu muassasalardan ba'zilari:

- Xalqaro sport falsafasi jamiyati: www.iaps.net
- Yevropa sport falsafasi assotsiatsiyasi: www.philosophyofsport.eu

• Britaniya sport falsafasi assotsiatsiyasi: www.philosophyofsport.org.uk Sport falsafasiga oid ba'zi davriy nashrlar;

• Sport falsafasi jurnali: www.tandfonline.com/toc/rjps20/current

• Sport, etika va falsafa: www.tandfonline.com/toc/rsep20/current magazines.

Muhokaza

Sport falsafasi falsafaning buyuk oilasi ichida qanday o'rin tutadi? Ba'zi mutafakkirlar sport falsafasini Etika sohasida ko'rib chiqadilar. Shu sababli, sport falsafasini axloqiy nazariya sifatida axloq falsafasiga (Etika) kiritish mumkin deb o'ylash mumkin. Ba'zi mutafakkirlar, shuningdek, sport falsafasini inson falsafasi doirasida ko'rib chiqish kerakligini ta'kidlaydilar.

Biz asosan kontinental Yevropada uchraydigan mutafakkirlar uni ijtimoiy falsafa doirasida muhokama qilishni afzal ko'radilar. Biroq, hayot falsafasi doirasida sport falsafasini ko'rib chiqish kerak. Chunki sport hayotning bir qismi bo'lib, doimo o'zgarib turuvchi dinamik tuzilishga ega. Shunday ekan, sport falsafasidan uzoqlashish deganda eskirgan sport namunalari va shiorlari asosida shartlangan sportchilar, murabbiylar, menejerlar, prezidentlar, muxlislar va OAVlar tushuniladi. Yashash falsafasi haqida gap ketganda, biz ikkita asosiy tushunchaga duch kelamiz. Bulardan biri qadriyat, ikkinchisi madaniyat. Jamiyatlar o'zlarining o'ziga xosligini va mavjudligini o'zlari asoslagan qiymat maydoni tufayli saqlab qoladilar. Shaxslar o'zlari yashayotgan jamiyat qadriyatlarini o'z ichiga olgan darajada foydali, konstruktiv va ijodiy a'zo bo'lishlari mumkin. Shuning uchun qadriyatlar jamiyat va shaxslar uchun asosiy elementlar sifatida qaraladi. Har qanday qadrsiz jamiyat va shaxsni ko'rib chiqa olmaganidek, o'z qadriyatlariga munosib ahamiyat bermagan xalqlarning ham sog'lom rivojlanishi mumkin emas. Qadriyatlar masalasi falsafada ham, sotsiologiyada ham ko'rib chiqiladi. Uning falsafada ko'rib chiqilishida qadriyatlarning tabiati, ular o'rtasidagi ierarxiya va tanqidga urg'u beriladi.

Sotsiologiyada qadriyatlarning tavsifi, ularning paydo bo'lish yo'li, ijtimoiy hodisalar, institutlar va jarayonlar bilan o'zaro ta'siri, ularning turlari va muayyan konkret vaziyatlarda uchraydigan qiymat ziddiyatlari muhokama qilinadi. Sotsiologik tushuncha sifatida qadriyatlar inson yashaydigan jamiyatning rahbarligi natijasida qadriyatlar tizimi sifatida paydo bo'ladi. Shaxs uchun "mazmunli" ijtimoiy qadriyatlar deyarli hamma uchun umumiy qadriyatlardir.

Demak, bir xil narsalar jamiyatning barcha a'zolari tomonidan bir xil baholanadi, deb taxmin qilish mumkin. Shunday qilib, qadriyatlar erishish mumkin bo'lgan narsa emas, balki erishish mumkin bo'lgan ideal maqsadlarning ideal ko'rsatkichlari. Shu sababli, sport etikasining umumiy qadriyatlar tizimidagi o'rnini aniqlash individual faktlarni birlashtiruvchi falsafiy o'lchovni ko'rsatadi, deb o'ylangan. Chunki har bir ijtimoiy aktyor mentalitetni yaratuvchi qadriyatlar tizimi doirasida o'z rolini bajaradi. Ushbu qadriyatlar tizimi falsafiy ta'limotlarni, qadriyatlarni va dunyoqarashni o'z ichiga oladi. Inson o'z harakatlarini boshqarish uchun qadriyatlar tizimiga muhtoj. "Qadriyat" - bu insonning erishmoqchi bo'lgan va himoya qilmoqchi bo'lgan narsasi, "Ezgulik" esa insonning uni qo'lga kiritish va saqlash uchun qilgan harakatidir. Falsafaning maqsadi fazilatdir. Bu fazilat domlalar aytganidek tik, tik va chiqmas tog' cho'qqisida qad rostlagani yo'q. Aksincha, u go'zal, unumdor va gulli vodiya. Haqiqiy fazilat boy, qudratli va bilimli bo'lishni va xushbo'y to'shaklarda qanday uxlashni biladi. U hayotni sevadi; U go'zallikni, shon-shuhratni va hurmatni, sog'likni yaxshi ko'radi. Lekin uning asl ishi bu ne'matlardan me'yorida foydalanish va ularni mardona tark etishdir. Boshqacha aytganda, ezgulik sportda

umuman axloq, xususan, qoidalarga rioya qilish qanchalik muhimligini ko'rsatadi. Buni amalga oshirishda u o'zi tegishli bo'lgan qadriyatlar tizimidan harakat qiladi.

Nutq, xulq-atvor, mafkura, turmush tarzi, texnologiya, qadriyatlar tizimi va jamiyatdagi o'rganilgan o'xshashliklar odamlarni madaniyat doirasida birlashtiradi va ularga o'zlari yashayotgan dunyoni tushunish va shakllantirishga yordam beradi. Madaniyat dinamik; Har bir avlod o'ziga meros bo'lib qolgan madaniyatni o'zgartiradi va unga yangi elementlar qo'shadi. Shu sababli sportning har bir sohasida madaniy o'zgarishlarni amalga oshirish va sportga yangi unsurlar qo'shish uchun an'anaviy usullardan ko'ra ilm-fan va falsafaga ochiq bo'lish, takabburlikdan ko'ra kamtarlik, qo'pollikdan ko'ra odobli bo'lish kerak.

Madaniyat nimadan manfaatdor? Omon qolish. Kimning tirikligi? O'zining. Madaniyat o'z-o'zidan maqsaddir. Chunki madaniyat o'zining klassik ma'nosida insonning falsafa, fan va san'atdagi yutuqlari yig'indisidir. Jamiyatni o'z qo'shnilaridan butunlay ajratib bo'lmaydi, degan taxminga asoslanib, u har doim turli madaniyatlarning innovatsiyalariga (ularni butunlay o'zlashtirish yoki o'zgartirish orqali) ma'lum darajada ochiq bo'lishi ehtimoli mavjud. Bunday madaniy o'zgarishlar nisbatan kichik va ahamiyatsiz o'zgarishlardan tortib, boshqa madaniyatga to'liq assimilyatsiya qilishgacha bo'lgan keng miqyosda sodir bo'lishi mumkin. Ikki ekstremal chegara o'rtasidagi o'rta miqyosdagi o'zgarishlar madaniy tanazzul yoki korrupsiya deb ataladi va ikkita turli madaniyat o'rtasida o'zaro ta'sir mavjud bo'lib, ulardan biri texnologik jihatdan ancha qoloq, bu erda yaxshiroq vaziyatga moslashish ustunlik qiladi.

Jamiyatdagi madaniyatni har tomonlama tadqiq qilish uchun insonning qondirishi shart bo'lgan ehtiyojlari uch guruhga bo'linadi: biologik, ijtimoiy va ma'naviy. Fiziologik yoki asosiy ehtiyojlar inson tabiatining talabidir. Inson nasl-nasabini davom ettirish uchun oziq-ovqat, sovuqdan, issiqdan va namlikdan himoyalani, qoplama, boshpana va turmush o'rtog'iga muhtoj. Madaniyat bu borada nafaqat imkoniyat va vositalarni taqdim etadi.

Shuningdek, ularning turi, shakli, uslubi va shakli haqida o'lchovlar, qoidalar va me'yorlar mavjud. Asosiy ma'naviy ehtiyojlar - Xudoga intilish va kundalik hayotning qiyinchilik va haqiqatlaridan qochish, tushuntirib bo'lmaydigan voqealar oldida his qilingan nochorlik, qo'rquv, dahshat va hayratdan xalos bo'lish, kelajak yoki kelajak haqidagi tashvishlarni bartaraf etishdir, va doimiy ichki tinchlikka erishish. Ushbu uchta ehtiyojni qondirishda rol o'ynaydigan har bir vosita madaniy element, ular yaratadigan uyushmalar esa madaniy tartibga solish yoki faoliyat deb ataladi. Shuning uchun sport madaniyatida mavjud bo'lgan unsurlar haqida to'g'ri va haqiqiy ma'lumotlarga erishish uchun sport falsafasidan foydalanish zarur. Chunki sportga munosabatni shakllantirishda madaniy muhit muhim ahamiyatga ega.

Xulosa

Binobarin, aql-zakovat, tasavvur va his-tuyg'ularni qayta ishlash orqali odamlarni baxtga, insoniyatni esa farovonlikka yetaklaydi. Yaratgan har bir insonga butun umri davomida mashq qilish va rivojlantirish uchun tana va ruh beradi. Endi uni boshqarish va rivojlantirish inson va jamiyatga bog'liq. Qiziqish kashf qilish va o'rganish uchun zarur bo'lib, qiziquvchanlik falsafaning negizida muhim o'rin tutadi. Hayron bo'lish, shubha qilish va savollar berish orqali inson o'zi kashf etmoqchi bo'lgan va o'rganmoqchi bo'lgan ma'lumotga erishadi. Shunday ekan, sportchilarimizni umuman falsafaga, xususan, sport falsafasiga qiziqitirish choralari ko'rish kerak. Bizningcha, shunday chora-tadbirlardan biri Jismoniy tarbiya va sport maktablari hamda sport fanlari

fakultetlarida “Sport falsafasi” kursini majburiy kurs sifatida o‘qitishdir. Shuningdek, sport falsafasiga oid kitob va maqolalarni rag‘batlantirish sportchilarimizning sport falsafasiga qiziqishini oshiradi.

REFERENCES

1. Akhrorjon Nuriddinov. (2023). A STUDY OF THE AGGRESSIVE STATUS OF FOOTBALL FANS. *American Journal Of Social Sciences And Humanity Research*, 3(11), 73–80. <https://doi.org/10.37547/ajsshr/Volume03Issue11-10>
2. Bahodir o‘g‘li, N. A. (2023). YEVROPA MAMLAKATLARIDA YUQORI MALAKALI FUTBOLCHI VA MURABBIYLARNI TEXNIK TAKTIK HARAKATLARINI TADBIQ QILISH METODIKASI. *THEORY AND ANALYTICAL ASPECTS OF RECENT RESEARCH*, 2(14), 187-189.
3. Nuriddinov, A., Sayfiyev, H., & Sirojev, S. . (2023). WHY FOOTBALL IS THE FIRST SPORT THAT COMES TO MIND TODAY. *Modern Science and Research*, 2(9), 200–203. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/24104>
4. Nuriddinov, A. (2023). THE ROLE OF FAIR PLAY IN PHYSICAL EDUCATION. *Modern Science and Research*, 2(10), 244–250. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/24327>
5. Bahodir o'g'li, N. A. (2023). NIMA UCHUN FUTBOL BUGUNGI KUNDA SPORT DEB ATALGANIDA BIRINCHI NAVBATDA AQLGA KELADI.
6. Nuriddinov Axrorjon Bahodir o‘g‘li, (2023) Futbol zo'ravonligi, fanatizm va millatchilik *International journal of scientific researchers* 2(1), 451-456.
7. Akhrorjon Nuriddinov. (2023). USE OF DIGITAL SPORTS TECHNOLOGIES IN SPORTS TELEVISION. *American Journal Of Social Sciences And Humanity Research*, 3(11), 208–219. <https://doi.org/10.37547/ajsshr/Volume03Issue11-22>
8. Nuriddinov, A., Sayfiyev, H., & Sirojev, S. . (2023). WHY FOOTBALL IS THE FIRST SPORT THAT COMES TO MIND TODAY. *Modern Science and Research*, 2(9), 200–203. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/24104>
9. Nuriddinov, A. (2023). THE ROLE OF FAIR PLAY IN PHYSICAL EDUCATION. *Modern Science and Research*, 2(10), 244–250. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/24327>
10. 10 Akhrorjon Nuriddinov. (2023). USE OF DIGITAL SPORTS TECHNOLOGIES IN SPORTS TELEVISION. *American Journal Of Social Sciences And Humanity Research*, 3(11), 208–219. <https://doi.org/10.37547/ajsshr/Volume03Issue11-22>
11. Akhrorjon Nuriddinov. (2023). MANAGING THE PROCESS OF TALENT DEVELOPMENT IN SPORTS ANATASIA. *American Journal Of Social Sciences And Humanity Research*, 3(11), 121–132. <https://doi.org/10.37547/ajsshr/Volume03Issue11-15>
12. Akhrorjon Nuriddinov. (2023). PHYSICAL ACTIVITY, HEALTH AND ENVIRONMENT. *American Journal Of Social Sciences And Humanity Research*, 3(12), 189–200. <https://doi.org/10.37547/ajsshr/Volume03Issue12-25>
13. Azamat Orunbayev. (2023). APPROACHES, BEHAVIORAL CHARACTERISTICS, PRINCIPLES AND METHODS OF WORK OF COACHES AND MANAGERS IN

- SPORTS. *American Journal Of Social Sciences And Humanity Research*, 3(11), 133–151.
<https://doi.org/10.37547/ajsshr/Volume03Issue11-16>
14. Azamat Orunbayev. (2023). GLOBALIZATION AND SPORTS INDUSTRY. *American Journal Of Social Sciences And Humanity Research*, 3(11), 164–182.
<https://doi.org/10.37547/ajsshr/Volume03Issue11-18>
15. Azamat Orunbayev. (2023). SOCIAL SPORTS MARKETING. *American Journal Of Social Sciences And Humanity Research*, 3(12), 121–134.
<https://doi.org/10.37547/ajsshr/Volume03Issue12-17>
16. Azamat Orunbayev. (2023). RECOVERY STRATEGY IN SPORTS. *American Journal Of Social Sciences And Humanity Research*, 3(12), 135–147.
<https://doi.org/10.37547/ajsshr/Volume03Issue12-18>
17. Azamat Orunbayev, (2023) NONUSHTANING MASHQ BAJARISHGA TA'SIRI. *International journal of scientific researchers* 2(2), 3-6.
18. Azamat Orunbayev. (2023). USING TECHNOLOGY IN A SPORTS ENVIRONMENT. *American Journal Of Social Sciences And Humanity Research*, 3(11), 39–49. <https://doi.org/10.37547/ajsshr/Volume03Issue11-07>
19. Azamat Orunbayev. (2023). FITNES VA SOG'LOMLASHTIRISH BO'YICHA MURABBIYLIK YO'NALISHIGA KONTSEPTUAL YONDASHUV. *Research Focus International Scientific Journal*, 2(8), 23–28. Retrieved from <https://refocus.uz/index.php/1/article/view/431>
20. Azamat Orunbayev. (2023). PANDEMIYA DAVRIDA MOBIL SOG'LIQNI SAQLASH VA FITNES DASTURLARI (PROGRAM). *Research Focus International Scientific Journal*, 2(7), 37–42. Retrieved from <https://refocus.uz/index.php/1/article/view/414>
21. Saidova Mahbuba Ayubovna. (2023). Physical Education And Sports Training Are An Integral Part Of A Healthy Lifestyle. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(9), 338–343. Retrieved from <https://grnjournal.us/index.php/AJPDIS/article/view/1564>
22. Ayubovna, S. M. (2023). Sportda murabbiylik faoliyatining psixologik tadqiqoti. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(9), 344–352.
23. Ayubovna, S. M. (2023). Jismoniy tarbiya va sport mashg 'ulotlari sog 'lom turmush tarzining ajralmas qismidir. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies (2993-2157)*, 1(9), 338–343.
24. Ayubovna, S. M. (2023). Harakat malakalarini shakllantirishning fiziologik asoslari va sport texnikasini o 'rgatish. *E'tiqod va madaniyatning kesishgan joylari: Amerika diniy va madaniyat tadqiqotlari jurnali (2993-2599)*, 1(9), 87–94.
25. Saidova Mahbuba Ayubovna. (2023). Physical attributes (capabilities) of development of the main legality. *Research Journal of Trauma and Disability Studies*, 2(12), 373–380. Retrieved from <http://journals.academiczone.net/index.php/rjtds/article/view/1712>
26. Saidova Mahbuba Ayubovna. (2023). Physical attributes (capabilities) of development of the main legality. *Research Journal of Trauma and Disability Studies*, 2(12), 373–380. Retrieved from <http://journals.academiczone.net/index.php/rjtds/article/view/1712>

27. Saidova Mahbuba Ayubovna. (2023). Psychological Research Of Coaching Activities In Sports. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(9), 344–352. Retrieved from <https://grnjournal.us/index.php/AJPDIS/article/view/1565>
28. Saidova Mahbuba Ayubovna. (2023). Jismoniy qobiliyatlarning rivojlanishi va jismoniy sifatning ko'chishi. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 1(5), 379–393. Retrieved from <https://universalpublishings.com/index.php/tsru/article/view/3554>
29. Saidova Mahbuba Ayubovna. (2023). Physical downloads and the rest of fulfilling exercise mutual dependence. *TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN*, 1(5), 394–409. Retrieved from <https://universalpublishings.com/~nivertal/index.php/tsru/article/view/3556>
30. Hikmatullo Xayrullayevich Sayfiev. (2023). The Place of Gymnastics in A Person's Life and the Terms Used in Training. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(9), 353–359. Retrieved from <https://grnjournal.us/index.php/AJPDIS/article/view/1566>
31. Hikmatullo Xayrullayevich. (2023). The Initial Exercise of Teaching Methodology to Gymnastics. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(9), 329–337. Retrieved from <https://grnjournal.us/index.php/AJPDIS/article/view/1563>
32. Sayfiyev Hikmatullo Xayrulloevich. (2023). Sport gimnastika mashg'ulotlarida asosiy harakat qobilyat (FMS), postural (muvozanat) nazorat va o'zini o'zi idrok etishga sport gimnastikasining ta'sir. *Oriental Journal of Academic and Multidisciplinary Research*, 1(3), 74-81.
33. Sayfiev Hikmatullo Xayrullayevich. (2023). Acrobat exercise and sports gimnastika sessions through the power of development method. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(10), 460–467. Retrieved from <https://grnjournal.us/index.php/AJPDIS/article/view/2218>
34. Sayfiev Hikmatullo Xayrullayevich. (2023). Methods and methods of teaching sports gymnastics in young boles. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(10), 453–459. Retrieved from <https://grnjournal.us/index.php/AJPDIS/article/view/2217>
35. Xayrullayevich, S. H. (2023). Use of Acrobatic Exercises and Their Terms In The Process of Teaching Gymnastics. *Intersections of Faith and Culture: American Journal of Religious and Cultural Studies* (2993-2599), 1 (9), 80–86.
36. Sirojev Shoxrux. (2023). BEHAVIORAL CHARACTERISTICS, PRINCIPLES AND WORKING METHODS OF COACHES. *American Journal Of Social Sciences And Humanity Research*, 3(11), 50–60. <https://doi.org/10.37547/ajsshr/Volume03Issue11-08>
37. Shoxrux, S. (2023). VOLEYBOLDA OTISH TEZLIGI TUSHUNCHASI VA AHAMIYATI. *Новости образования: исследование в XXI веке*, 1(11), 913-917.
38. Sirojev, S. (2023). THE CONCEPT AND IMPORTANCE OF SHOOTING SPEED IN VOLLEYBALL. *Modern Science and Research*, 2(9), 187-191.

39. Sirojev Shoxrux. (2023). THE CONNECTION BETWEEN SPORTS AND LOGIC. American Journal Of Social Sciences And Humanity Research, 3(11), 97–106.
40. Sirojev Shoxrux. (2023). APPLICATIONS OF SPORT PSYCHOLOGY IN THE WORLD. American Journal Of Social Sciences And Humanity Research, 3(11), 107–120.
41. Sirojev, S. (2023). TEACHING ACTIVITIES AND PHILOSOPHY IN PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS. Modern Science and Research, 2(10), 235–243.